

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และใช้ติดต่อสื่อสารถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกความต้องการด้านต่าง ๆ ในชีวิต และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของคนในชาติ อีกทั้งยังสร้างความเป็นเอกภาพของชาติให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนั้นภาษาไทยยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ คนไทยทุกคนควรภาคภูมิใจ และช่วยกันรักษาภาษาไทยให้ยั่งยืนคู่กับความเป็นไทย ตลอดไปด้วยความสำคัญ และความมีคุณค่าของภาษาไทยเป็นอันมาก ดังนั้นคนไทยทุกคน จึงควรทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา ตลอดจนฝึกฝนการใช้ภาษาไทยให้มีทักษะ ทึ้งค่านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารการเรียนรู้ การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ ความจริงใจ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอนภาษาไทยควรฝึกการใช้ภาษาอย่างเสมอ ทั้งนี้เพื่อช่วยอนุรักษ์ภาษาที่ถูกต้องไว้อีกทั้งควร กระหนักในคุณค่า และความสำคัญของภาษาไทยด้วยการหมั่นศึกษาค้นคว้าหาวิธีการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ มีความรักและกระหนักในคุณค่าของภาษาไทย จนสามารถพัฒนาภาษาไทยให้เจริญก้าวหน้า สมกับเป็นมรดกอันสำคัญของชาติสืบไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 1)

การเรียนการสอนภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการเรียนการสอนภาษา ของชาติ เป็นเครื่องมือสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างคนในชาติและยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหา ความรู้วิชาการต่าง ๆ การที่จะสอนภาษาไทยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน ทั้งทักษะการรับเข้ามา คือ การอ่านและการฟัง กับทักษะการถ่ายทอดออกไป คือ การพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการ แสดงความคิดเห็นความรู้และประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-3 เป็นช่วงชั้นแรกของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กจำเป็นต้องพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อช่วยให้สามารถเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น ๆ ได้รวดเร็วขึ้น ทักษะเหล่านี้ ได้แก่ ทักษะด้านการอ่าน การเขียน และทักษะคณิตศาสตร์ (กรมวิชาการ. 2544 : 1, 10)

การสอนอ่านแยกลูกและการสะกดคำเป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านและการเขียน เพราะเป็นหลักเกณฑ์การนำพัฒนา สร้างวรรณยุกต์ ตัวสะกดมาประสมกัน และในการสอนอ่านแยกลูกสะกดคำมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการแยกลูกและสะกดคำให้ถูกต้อง จะทำให้อ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนวิชาต่างๆ และเพื่อการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป ทักษะการสอนเขียนและการอ่านแยกลูกและสะกดคำจึงมีความจำเป็นและเป็นพื้นฐานที่สำคัญในทักษะการเขียนและการอ่าน ดังที่ วรรณี สมประชูร (2539 : 156) ได้กล่าวไว้ว่า การแยกลูกสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียน และการอ่านอย่างหนึ่ง เพราะต้องรู้จักการแยกลูกสะกดคำให้ถูกต้องเสียก่อนจึงสามารถเขียน ประโภคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนและอ่านสะกดคำไม่ได้ เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของผู้อื่น และแสดงให้เห็นว่าผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้ ดังนั้นการเขียนและการอ่านสะกดคำให้ถูกต้อง นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เริ่มเรียงคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่างๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และช่วยให้เด็กได้ใช้คำต่างๆ ให้ถูกต้องและกว้างขวางสอดคล้องกัน ประทีป แสงเพี่ยมสุข (2538 : 54-58) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาของการเขียนสะกดคำว่า ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับ การสะกดการันต์ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังเขียนสะกดการันต์ผิดพลาด สาเหตุเพราะเด็กไม่ได้รับการฝึกเขียนสะกดคำอย่างถูกวิธีและเพียงพอ ขณะนี้ครูควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนการเขียนสะกดคำให้แก่นักเรียนให้เกิดความรู้ ความสนุกสนานและมีเจตคติ ที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

ปัจจุบันในการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนยังมีปัญหาอยู่มาก จากการประเมิน สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพระเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 พบร่วม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยได้ร้อยละ 69.55 ซึ่งอยู่ในระดับ ผลการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด ทักษะที่มีปัญหา ได้แก่ ทักษะการอ่าน และ การเขียนปัญหาการใช้ภาษาไทย ได้แก่ การอ่านออกเสียงพัฒนา สร้างวรรณยุกต์ ตัวสะกด ทั้งนี้พราษนักเรียนไม่สามารถอ่านสะกดคำและเขียนได้ถูกต้อง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง พัฒนาต่อไป จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้จัดได้ศึกษาค้นคว้าวัตกรรมที่ดี ๆ มาแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนแยกลูกและสะกดคำ จึงทำให้พบว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือ ที่ช่วยในการเสริมทักษะ และพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุดประสงค์ของหลักสูตร จึงต้อง สร้างแบบฝึกทักษะตามหลักจิตวิทยา นักการศึกษาหรือว่าสอนค์ได้ ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้

จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือทำซ้ำในสิ่งนั้นบ่อยๆ ดังนั้นในการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ผู้เรียนได้ฝึกซ้ำบ่อยๆ ย่อมเกิดความชำนาญ (สุธิต พeyer ขอบ และ สายใจ อินทรัมพรรย์ 2538 : 65-82) : ซึ่งสอดคล้องกับน้อมじตร เพชรวิเศษ (2542 : 3) กล่าวว่า การฝึกการเขียนถูกวิธีต้องอาศัยการฝึกซ้ำทำบทวนบ่อยๆ ผู้เรียนจึงจะจำได้ ฟังเข้าใจ พูด อ่านและเขียนได้ถูกต้องคล่องแคล่ว และวิธีที่จะฝึกทักษะทางภาษาได้ผลดีวิธีหนึ่งก็คือ การฝึกทักษะด้วยแบบฝึก เพราะแบบฝึกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการหนึ่งในการสอนภาษา นอกจากนี้วิมลรัตน์ สุนทรโจน์ (2545 : 131) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนับสนุนอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ ลังที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้นก็คือ แบบฝึกเพรпарะนักเรียนนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกราวของข่างขึ้น การฝึกซ้ำบ่อยๆ ย่อมจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญสามารถจำได้จริงราวนั้นได้อย่างคงทนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับมนทิรา กั๊กศิริวงศ์ (2540 : 96) ที่กล่าวว่า เด็กนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกต่าง ๆ มีความคงทนในการเรียนรู้ได้เพรпарะนักเรียนได้ฝึกบ่อยๆ ได้ลงมือฝึกกระทำเอง จึงทำให้เกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึก และผลการวิจัยของ ขวัญทอง จันทฤทธิ์ (2542 : 1-2) บังพวนว่าการใช้แบบฝึกการสะกดคำและแยกสูกของหนังสือภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้คะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ส่งผลให้ผลลัมภ์ที่ทางการเรียนสูงขึ้นได้ซึ่งสอดคล้องกับประภาพร อันสุกรรม (2545 : 107)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการแยกสูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพระเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการแยกสูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการแยกสูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแยกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการแยกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแยกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่

พื้นที่โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ ตั้งกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 รวม 3 ห้องเรียน จำนวน 88 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน เพศชายจำนวน 19 คน เพศหญิงจำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อทำให้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

3. ตัวแปรในการวิจัย จำแนกเป็น

- 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ แบบฝึกทักษะการแยกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแยกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างวันที่ 24 มกราคม 2549 ถึง วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549 รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5. คำ

คำที่นำมาใช้ คือ คำที่กรมวิชาการกำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา เล่ม 1 เล่ม 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้นำมาจากการสำรวจคำของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานاحองคาย เขต 3 จำนวน 90 คำ ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนมีปัญหาในการอ่าน ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างแบบฝึกหัดภายนอกและการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 ชุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนในการพัฒนาแบบฝึกหัดภายนอกและการแจกลูก และสะกดคำจากทฤษฎีการลองผิดลองถูกของชอร์น ไอดี (Thorndike) mana เป็นหลักการสร้างแบบฝึกหัดภายนอก 3 ประการ คือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) กฎนี้กล่าวว่าเมื่อสภาพความพร้อมของนักเรียนทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้ว ได้กระทำย่อ้มเกิดความพึงพอใจแล้วถึงไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ
2. กฎแห่งการฝึกฝน (Law of exercise) กฎนี้กล่าวถึง การสร้างความมั่นคงของการเชื่อมระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัด โดยการกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อ้มทำให้เกิดการเรียนรู้นานและคงทน
3. กฎแห่งผลที่พอย (Law of effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่จะได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้อีกต่อไป แต่ถ้าไม่ได้รับความพึงพอใจไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการผลิตและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนแขกสูกและสะกดคำอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนตามหลักวิชาการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและให้เกิดประสิทธิผล

2. แบบฝึกทักษะ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนแขกสูกและสะกดคำ จำนวน 18 ชุด

3. การแขกสูก หมายถึง การออกเสียงคำที่ประสมคำว่ายเสียงพัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด โดยมีเสียงพัญชนะต้นเป็นเสียงหลักแล้วเปลี่ยนเสียงสระไปตามลำดับ หรือเปลี่ยนเสียงตัวสะกดไปที่字母ตัว หรือการออกเสียงคำที่ประสมคำว่ายเสียงพัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด โดยมีเสียงสระเป็นเสียงหลักแล้วเปลี่ยนเสียงพัญชนะต้นหรือเสียงสะกด

4. การสะกดคำ หมายถึง การออกเสียงตามพัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์มาประสมกันให้มีความหมายที่ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 และสามารถนำคำดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. คำ หมายถึง คำที่กรมวิชาการกำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเล่ม 1 เล่ม 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้มาจากการสำรวจคำของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพระเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 จำนวน 90 คำ นำมาสร้างแบบฝึกทักษะการแขกสูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 ชุด

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

7. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งได้จากการประเมินรวมของแบบฝึกทักษะ ทั้ง 18 ชุด และร้อยละของคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแขกสูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

7.1 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะการแขกสูกและสะกดคำต่อไปนี้

7.2 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด
ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

**8. ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของ
นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกถูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกทักษะการแจกถูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกถูกและสะกดคำ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ได้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้จากแบบฝึกทักษะการแจกถูก
และสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

**มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY**